

Nr 78.

Av herr **Lithander**, *angående ändringar i kommunallagarna till beredande av skydd för de kommunala skattebetalarna.*

Förhållandena inom de socialistiskt styrda städerna ådraga sig alltmer den allmänna uppmärksamheten. Den ekonomiska förvaltningen har i många fall urartat till ett hejdlöst slöseri med skattebetalarnas medel, därvid penningarne ofta givas ut utan att åstadkomma något för samhället nyttigt.

Huru stadsinnevärnarnes skattemedel användas är emellertid ett riksintresse och ej något, som enbart berör kommunen i fråga. Något motiv finnes ej för att de betydande medel, som skatterna i storstäderna inbringa, skola användas till att överbetalas en viss klass, under det att de flesta av landets inbyggare få nöja sig med mycket lägre löner, t. ex. industriarbetarne, eller under det att på sina håll rent av en skriande nöd råder. Våra storstäder spela alltför stor roll för Sverige, för att det skulle vara för landet likgiltigt, om dessa ekonomiskt ruineras genom sina socialistiska styrelser.

Om man närmare granskar Stockholms stads förvaltning, finner man ett högst betänkligt slöseri med stadens medel, och detta yttrar sig bl. a. dels genom en ständig och oskäligen ökning av kommunalarbetarlönerna i förening med utförandet av dyrbara företag, dels genom en allt större rundhänthet vid beviljandet av arbetslöshetsunderstöd och fattigvårdshjälp.

Som exempel på lönerna vid Stockholms stads arbeten må anföras ur ett utlåtande av en av revisorerna i Stockholms stads gatunämnd, D:r B. Garsten, för år 1931, att fjärdedelen av arbetarne inom gatunämnden hade en medelinkomst av mer än 6,000 kr., under det att medelinkomsten för en industriarbetare i Stockholm per år var 4,234 kr. Under det att timlönen för förstnämnda arbetare var 1:36 kr., utgjorde förtjänsten per timma genom godtycklig ackordsättning 2:57 kr. Denna steg oavbrutet under åren 1928—1931 enligt följande: 2:34, 2:39, 2:50, 2:57 och nådde under första kvartalet 1932 2:65. Under andra kvartalet 1932 har denna siffra ytterligare stigit. Som exempel på arbetsförtjänster, som förekommit om än under kortare tid, må nämnas gatuarbeten vid Kristineberg, där en förman och hans arbetare uppburit resp. 45:— och 43:— per dag. Som kommunalarbetarne vilja åt sig reservera alla stadens arbeten, inses huru dyrbara de bliva. En stor del av arbetena utföras i för stor skala, t. ex. det permanentbelagda vägnätet i Stockholms förstäder, vars breda präktiga vägar föga trafikeras. Gatukontorets kostnad för tunneln under Söder torde hava uppgått till 4,9 millioner. Då i medeltal använts något mer än 200 arbetare under omkring 20 månader, har alltså

kostnaden för att hålla en arbetare sysselsatt nämnda tid uppgått till ungefär 24,000 kr. eller per år räknat c:a 14,000 kr. Då vid anläggning av skolor och sjukhus intet sparas för att göra dem storartade, får man en föreställning om kostnaderna, om man tänker på de stora löner, som betalas. Den nya Tra-nebergsbron, om vars nödvändighet olika meningar råda, kostar c:a 5 millioner. Stockholms spårvägar:s nya bussgarage ungefär lika mycket. Spårvägarne, vilka såsom enskilt företag gävo god vinst, lämna numera staden ingen utdelning.

Beträffande fattigvårds- och arbetslöshetsunderstöden har en undersökning gjorts av sysslomannen Alarik Hagård över förhållandena t. o. m. år 1932, vilken visar en rundhänthet och en frikostighet, som om tillgångarna att ösa ur vore outtömliga. En understödstagareanda har framkallats, som yttrar sig i ovilja mot allt arbete och blott kräver ökad understöd. Trots mängden arbetslösa är det omöjligt mången gång att få ett tillfälligt arbete utfört, och begäres det för ett sådant i regel mer än vad vederbörande har råd till. Värdet av understödet i den öppna fattigvården har 1927—1932 årligen uppgått till 3.371.620, 4.543.137, 5.072.301, 5.685.981, 7.396.929, 12.303.073 kr. Högkonjunkturen åren 1928—1929 har ej hindrat tillväxten.

Arbetslöshetskommitténs utgifter för hjälp åt arbetslösa har ökats från 354.107 kr. år 1931 till 2.514.138 kr. år 1932. Intressant är härvid ökningen i kontantunderstöd, som år 1931 utgjorde 90.364 kr. men år 1932 1.341.485 kr.

Ett märkligt utslag av det kommunala slöseriet äro de s. k. flitpengarna till folkpensionärer, som under 1932 enbart på Högalids vårdhem utgjorde 139.788 kr. Allting fritt och ända till 8—900 kr. pr år i kontanter förekommer enligt Stockholms besparingsnämnd på stadens ålderdomshem, vari då ingår pensionstillskott eller kontantunderstöd, och framför allt flitpengar för utfört arbete. Detta har förekommit i några särskilda fall, men det är orimligt, att personer, som kommunen nödgas försörja, skola förfoga över 8—900 kr. kontant. Många strängt arbetande, särskilt lantarbetare, skulle önska dylika förmåner.

De arbetslösa kräva numera hyresbidrag, och exempel finnas på att dylika understödstagare flytta från billiga till dyrare bostäder och sedan på grund härav kräva ökade »hyresbidrag». Hyreshjälpen åt ensamma ungarlar har gjort, att dessa ej söka arbete, då sådant bjudes på annan plats.

Vid fattigvårdsförvaltningen har kontroll uppdagat ett flertal bedrägerier för erhållande av pengar, och givetvis finnas mängder av större eller mindre bedrägerier, som aldrig uppkärlas. Undersökningsarbetet vid hjälpsökningar är mycket svårt, det anses arbetet måste bliva schablonmässigt.

Möjligt är, att på grund av det starkt reducerade skatteunderlaget nedsättningar i kommunalarbetslöner och understöd bliva ofrånkomliga. Man bör dock ihågkomma, att socialisterna äro allt annat än hågade att minska kommunalarbetslöner eller att minska på bidragen av skattebetalarnas medel till understödstagande, ofta pålitliga anhängare till socialistregimen.

Slöseri med skattebetalarnes medel är påvisbart på olika orter i vårt land liksom detta också är fallet beträffande en del främmande länder.

Erfarenheten från socialistiskt styrda städer i utlandet är avskräckande. Socialiststyret tager mängen gång slut först, då kommunen är ruinerad. I Tyskland har man ett par år före nazisternas tagande av makten tillgripit medlet att tillsätta en särskild kommissarie för den vanstyrda staden med beslutanderätt i alla ekonomiska frågor.

På grund av ovanstående får jag hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i gällande kommunallagar, att statsingripande möjliggöres vid kommuns vanskötsel av sin ekonomi och av sådana andra åtgärder till de kommunala skattebetalarnas skydd, som kunna befinnas ändamålsenliga.

Stockholm den 20 januari 1934.

Edvard Lithander.
